

Asia: VN/13219/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintatuesta ja muuntotuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

10.10.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankintatuesta ja muuntotuesta (VN/13219/2021)

Autoliitto kiittää mahdollisuudesta saada lausua tässä asiassa.

Täyssähköautot ovat vielä perinteisiä teknologioita kalliimpia, vaikka markkinoille tulee jatkuvasti lisää uusia aiempaa edullisempia ja parempia sähköautomalleja. Lisäksi sähköautojen ominaisuudet, latausmahdollisuudet sekä muun muassa arvon aleneminen epäilyttävät edelleen monia kuluttajia. Näistä syistä hankintatuki on tärkeä kannustin sähköautojen määrän lisäämiseksi.

Täyssähköauton hankintaan esitetään samaa 2000 euron tukea kuin, mikä on tälläkin hetkellä voimassa. Auton pitää lisäksi olla korkeintaan 50 000 euron hintainen, jotta tuki voidaan myöntää. Tuen suuruus on varsinkin kansainvälisesti vertaillen varsin alhaisella tasolla. Maissa, joissa nollapäästöisten ajoneuvojen hankintaa tuetaan suuremmalla summalla, tulokset ovat luonnollisesti myös parempia ja muun muassa sähköautot yleistyvät nopeammin autokannassa.

Hollannissa tuetaan myös käytettyjen sähköautojen hankintaa ja sama käytäntöä pitäisi ottaa Suomessakin käyttöön. Suomessa tehdään yhtä uuden auton kauppaa kohden kuusi käytetyn auton kauppaa. Sähköautot ovat käytettynäkin edelleen huomattavasti polttomoottoriautoja kalliimpia. Ulottamalla tuki myös käytettyihin sähköautoihin, useammalla suomalaisella olisi mahdollista hankkia sähköauto joko kotimaan käytettyjen autojen markkinoilta tai tarjonnaltaan huomattavasti runsaammilta ulkomaiden markkinoilta.

Yksityishenkilöiden autonostoprosessi on usein hyvin suoraviivainen ja kauppa halutaan viedä nopeasti päätökseen erityisesti silloin, kun hankittava auto on heti saatavilla eikä mene tehdastilaukseen. Sähköautojen hankintatuen hakuprosessista ollaan kuitenkin tekemässä nyt hyvin monimutkaista, mikä hankaloittaa päästöttömän auton oston päätöksentekoa. Jos autonostajan tulee odottaa ennakkopäätöksen saamista ennen auton hankintatukipäätöstä ja tällöinkin tukipäätös on ehdollinen, aiheuttaa se kuluttajassa epävarmuutta ja pitkittää ostoprosessia kohtuuttomasti.

Vaarana on myös, että prosessin monimutkaisuus johtaa kuluttajien tahattomiin virheisiin ja siten tuen epäämiseen. Auton ostopäätös ja sopimus hankinnasta saatetaan helposti tehdä tietämättömyyttään ennen ehdollisen tukipäätöksen saamista tai auton ostopäätös voi venyä tahattomasti yli kahden kuukauden määräajan esimerkiksi rahoituksen viivästymisen takia. Tilannetta ei voi pitää tarkoituksenmukaisena, jos tällaiset tahattomat virheet johtavat tuen epäämiseen tilanteessa, jossa määrärahoja on jäljellä.

Suurena huolenaiheena on myös Traficomien resurssit ja hakuprosessin sujuvuus. Sähköautojen tarjonnan ja ominaisuuksien parantuessa autojen suosion odotetaan kasvavan voimakkaasti ja näin tukihakemuksia saattaa tulla lyhyessä ajassa hyvin paljon. Tällöin ei ole hyväksyttävää, että kuluttajat joutuvat odottamaan tukipäätöksiä viikkoja tai jopa kuukausia. Suurimmalle osalle kuluttajista 2000 euronkin tuen saaminen ratkaisee, millaisen auton tämä hankkii tai on hankkimatta.

Sama hakuprosessin monimutkaisuus koskee myös konversiotukien hakemista. Konversiotuen hakemiseen liittyy myös erilaisten selvitysten tekeminen, mikä omalta osaltaan vaikeuttaa tuen hakemista. Selvityksiä ja tukihakemuksia varten kuluttajien saatavilla tuleekin olla selkeät ja helposti täytettävät lomakkeet ja sähköisen prosessin pitää olla sujuva.

Pitkäaikaisvuokraukseen saatavan hankintatuen kohdalla jää hieman epäselväksi, miten toimitaan siinä tilanteessa, jos hankintatuen kohteena ollut ajoneuvo esimerkiksi tuhoutuu onnettomuudessa ennen kolmen vuoden määräajan täyttymistä. Peritäänkö kuluttajalta saatu tuki takaisin ja millä ehdoilla? Kuluttajan on lain 5. luvun 17 § mukaan ilmoitettava Traficomille asiasta, mutta takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa. Siellä todetaan ehdollisesti, että valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa valtionavustuksen osuutta omaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta.

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry

Tolvanen Jukka
Autoliitto ry